

Kuntaliiton yleiskirje kunnanhallituksen, lautakuntien ja muiden toimielinten valinnoista

Khall 28.05.2025 § 108
160/00.02.00/2025

Kuntaliiton yleiskirje 2 /2025:

Kunnanhallituksen, lautakuntien ja muiden toimielinten jäsenet valitaan pääosin vuoden 2025 kesäkuussa. Tässä yleiskirjeessä käsitellään näiden toimielinten jäsenten vaalikelpoisuuden sääntelyä sekä toimielinten kokoonpanoon ja vaalimenettelyyn liittyviä kysymyksiä. Yleiskirjeessä 12/2024, 27.11.2024 käsitellään vaalikelpoisuutta valtuustoon.

Kuntalain 79.2 §:ssä säädetään luottamustoimen jatkuvuusperiaatteesta, jolla turvataan luottamustehtävän hoitaminen muun muassa toimikauden vaihtuessa. Vain valtuuston toimikauden päättymisen määräytyy täsmällisesti suoraan laista. Muiden toimielinten toimikausi jatkuu siihen saakka, kunnes uusi toimielin on valittu.

Toimimisesta samanaikaisesti luottamushenkilönä sekä kunnanhallituksessa ja/tai lautakunnassa että aluehallituksessa ja/tai lautakunnassa voi aiheutua esteellisyystilanteita. Usein toistuvia esteellisyystilanteita on mahdollista ja suositeltavaa välttää jo ennakolta hallituksen ja lautakuntien jäsenten valintoja tehtäessä. Koska vaalikelpoisuusrajoituksia toimimiselle samanaikaisesti sekä kunnan että hyvinvointialueen luottamushenkilönä ei ole laissa säädetty, kysymys on etenkin poliittisesta harkinnasta. Tämä näkökulma onkin tarkoituksenmukaista ottaa huomioon toimielinten kokoonpanoa koskeissa neuvotteluissa. Valinnoista on suositeltavaa käydä niin kutsutut pelisääntökeskustelut esimerkiksi valtuustoryhmien välillä.

Yleiskirjeeseen koottu KHO:n oikeuskäytäntö perustuu vuoden 1995 kuntalain vaalikelpoisuussäännöksiin. Vaalikelpoisuutta voidaan edelleen arvioida aiempaan lakiin perustuvan oikeuskäytännön nojalla, huomioiden kuitenkin kuntalain 73 ja 75 §:n muutokset.

Vaikka järjestämisvastuu sosiaali- ja terveydenhuollosta ja pelastustoimesta siirtyi kunnilta ja kuntayhtymiltä hyvinvointialueille ja HUS-yhtymälle 1.1.2023, voidaan myös sosiaali- ja terveydenhuoltoa sekä pelastustointia koskevaa oikeuskäytäntöä soveltuvin osin edelleenkin käyttää tulkinta-apuna arvioitaessa vaalikelpoisuutta kunnan toimielimiin.

Kun henkilö on tullut valituksi luottamustoimeen, hänen tulee edistää kunnan ja sen asukkaiden etua sekä toimia luottamustehtävässään arvokkaasti tehtävän edellyttämällä tavalla (kuntalain 69.2 §). Luottamushenkilö hoitaa tointa virkavastuulla, ja häneen sovelletaan rikoslain (39/1889)

linkki toiseen palveluun virkarikoksia koskevia säännöksiä.

Kunta valitsee jäseniä myös kunnan ulkopuolisiin luottamustehtäviin, lähinnä valtion paikallishallinnon toimielimiin. Näissä valinnoissa huomioon otettavia seikkoja selvitetään yleiskirjeen lopussa. Kuntayhtymän toimielinten valintaa käsitellään yleiskirjeessä 3/2025 (julkaistu 24.3.2025).

Esittelijä	Kunnanjohtaja Kari Pentti
Päätösehdotus	Kunnanhallitus merkitsee yleiskirjeen tiedoksi ja esittää sen edelleen tiedoksi valtuustolle.
Päätös	Hyväksyttiin päätösehdotuksen mukaisesti.